

חוברת הדרכה

מסע י"ב

4-6 באפריל 2024

החוברת כתובה בלשון זכר אך מיועדת לשני המינים

יום ה' 4.4.24 – תנועה והתיישבות – מאיפה באנו?

הגעה וחלוקת אופניים במפעלי צין + תוכן. (ארוחת בוקר במקביל)	8:00-11:30
תחילת רכיבה משותפת לחניון בסמוך למושב עידן	11:30
התמקמות בחניון הלילה בסמוך למושב עידן	16:30
ארוחות ערב	18:00
(אחרי קיפול ארוחת ערב) טקס פתיחת המסע ודובר מרכזי	20:00
ערב חברתי	21:00
כיבוי אורות וגנרטורים	23:00

יום ו' – 5.4.24 - אחריות

השכמה, ארוחת בוקר וניקיונות	6:00
תחילת רכיבה	8:00
ארוחת צהריים ארוזה מראש ויחידת תוכן בקבוצות- אחריות	13:30
המשך רכיבה לחניון הלילה בסמוך לעין יהב	15:00
הגעה לחניון הלילה בסמוך לעין יהב	16:30
קבלת שבת משותפת	17:30
ארוחת ערב	18:30
(אחרי קיפול ארוחת ערב) טקס ודובר מרכזי	20:30
מסיבה	21:30
כיבוי אורות וגנרטורים	23:00

יום ש' – 6.4.24 – השנה הבאה שלי...

השכמה, ארוחת בוקר וניקיונות	6:00
תחילת רכיבה דרומה לכיוון ספיר	8:00
ציר התוכן – השנה הבאה שלי.... (שש/מכינה/צבא) + סיכום המסע	10:30
המשך רכיבה לכיוון ספיר	11:45
הגעה לספיר- זיכוי אופניים וטקס סיום	14:00
טקס סיום ופיזור הביתה	15:30

הציר החינוכי

מטרות המסע:

- עידוד לשירות משמעותי בשלב הבא אליו יוצאים בני הנוער – צבא, ש"ש ומכינה.
- עידוד למעורבות בחברה וללקיחת אחריות אישית ואזרחית.
- היכרות עם חבל ארץ מרוחק – הערבה התיכונה – גבול ירדן.
- חיזוק תחושת זהות ושייכות לתנועה הקיבוצית וערכיה

רציונאל:

ב-7.10 הופתענו כולנו. במהלך הזמן שחולף, אל מול הצער, הפחד והכאב, התגייס הציבור במגוון אופנים, כדי להתמודד עם האתגר שעובר עלינו כפרטים, כקהילות וכחברה. יחד עם הציבור הכללי, גם אנחנו כחלק מהתנועה הקיבוצית נרתמנו באופן טבעי, מתוך תפיסה שסולידריות ואחריות הן חלק מהד.נ.א. שלנו.

הסיטואציה המורכבת אליה נכנסנו החל מה-7.10 השפיעה כמובן גם על הלוי"ז השנתי של אגף חינוך בכלל ושל המפעלים החינוכיים בפרט, ועל כן מסע י"ב שתוכנן לחנוכה נדחה לתחילת אפריל.

הדחייה מפגישה את הנערים בשלב אחר בדרך כלל ועל כן התכנים בהם נעסוק במסע הותאמו לרוח התקופה ולשלב בשנה בו הוא מתקיים: במקום לשאול "מה אעשה בשנה הבאה", נשים דגש על ה"איך" – ונבחן כיצד נהפוך את העשייה שלנו בשנה הבאה (כל אחד במסגרת בה יהיה: צבא, ש"ש, שירות לאומי או מכינה) לעשייה משמעותית מתוך חידוד תפיסת האחריות עליה חונכנו בבית.

יום חמישי – 4.4.24 – תנועה והתיישבות – מאיפה באנו?

אנחנו מגיעים השנה למסע תוך כדי תקופה מאתגרת מאוד עבור כולנו. ביום הראשון של המסע נעסוק בכוח המשותף שלנו כקבוצה, כקהילה וכחברה, ונבחן את הדרך שעשינו בחודשים האחרונים וכיצד האחריות ההדדית במרחב הכפרי עוזרת לנו להתמודד עם המצב המשתנה, כל אחד בהתאם לסיטואציה בה הוא נמצא.

יום שישי – 5.4.24 – אחריות אישית ואזרחית

היום השני במסע יעסוק באחריות אישית ואזרחית מתוך תפיסה הרואה את בני ובנות יב' כצעירים העתידים לבצע תפקידים משמעותיים בשנה הבאה (שי"ש, מכינה, שירת צבאי), ומתוך רצון לעודד אותם להיות פעילים, מעורבים ומובילים בחברה שלנו בתקופה מורכבת זו ובכלל בעתידם כאזרחים במדינה. במהלך היום נשאל מה המקום שלנו, כצעירים בחברה הישראלית בעת הזו ומה האחריות שלנו- על הקבוצה, הקהילה והמדינה שלנו.

יום שבת – 6.4.24 – מכאן לאן? השלב הבא שלי...

ביום השלישי של המסע נעסוק בשנה הבאה, כל אחד בהתאם למסלול אליו הוא מיועד בשנה הבאה (שי"ש, מכינה, שירות צבאי ולאומי). במסגרת יום זה, נבין טוב יותר לקראת מה אנחנו הולכים וכיצד נהפוך שנה זו למשמעותית ביותר עבורנו. לאחר-מכן, נסכם את המסע וננסה להבין כיצד לוקחים את תפיסת האחריות המשותפת, כל-אחד בדרכו האישית בחברה הישראלית.

פעילות מס' 1: "השביל הזה מתחיל כאן"

מערך פעילות

משך פעילות: שעה

עזרים: כדור (או כל חפץ עגול קטן שאפשר להתמסר אתו)

רציונל

במשבצת זו, הפותחת את המסע ומתקיימת רגע לפני תחילת הרכיבה, נבקש לחבר את החניכים לאזור בו אנו נמצאים, לגעת בנושאים בהם נעסוק במהלך שלושת הימים הבאים ולרתום את אותם לטובת חוויה אישית וקבוצתית מיטיבה.

מטרות

- הצגת המסע- מה מצפה לנו בשלושת הימים הקרובים?
- חיבור החניכים לחבל ארץ בו אנחנו נמצאים.
- רתימת החניכים לטובת יצירת חוויה מיטיבה במסע.

מהלך

1. פתיחה: נשב במעגל. נאמר שעכשיו, אחרי שהגענו ורגע לפני שאנחנו מתחילים את הרכיבה, נבקש לפתוח באופן רשמי את מסע י"ב 2024.
בשלושת הימים הקרובים נחוה טיול רכיבה נודד, את המדבר, הנופים והשטח יחד עם כ-800 בני ובנות נוער משכבת י"ב מרחבי הארץ. במהלך המסע נעבור פעילויות שלנו כקבוצה, נקיים מפגשים עם קבוצות אחרות, נשמע דוברים ואנשים שונים, נחוה את הקושי (והכייף) בטיול רכיבה בשטח ובעיקר נהנה מזמן איכות שלנו יחד.
במסע נעסוק בתקופה שעברה עלינו מאז ה-7/10 ואת הדרך שעשינו בחודשים האחרונים, נבחן מה המקום שלנו, כאזרחים צעירים במדינה, בעת הזו ובכלל ונסתכל קדימה לשלב הבא- ננסה להבין טוב יותר לאן פנינו וכיצד נוכל להפוך את שנה הבאה למשמעותית עבורנו.
2. חיבור לחבל ארץ: נאמר שבשלושה הימים הבאים אנחנו נהיה כאן, באזור הערבה התיכונה (המשתרעת בין ים המלח בצפון ועד ים סוף בדרום). כעת נעשה חידון מהיר בשביל לגלות כמה מה אתם יודעים על אזור זה:
 - בשנות ה-70 החלה ההתיישבות בערבה. תשובה: לא נכון. בשנות ה-50
 - מה היה הקיבוץ הראשון שהוקם בערבה? תשובה: קיבוץ יטבתה המושב הראשון היה עין יהב.
 החלוצים שהגיעו ליישב את הערבה, מצאו ארץ שוממה, אקלים קיצוני ומעט מאוד מים. בזכות נחישות, יצירתיות ואורך רוח הקימו המתיישבים ישובים חקלאיים לתפארת, קהילות מגובשות ורב גילאיות.

- כמה מועצות אזוריות יש בערבה? תשובה: שתי מועצות- חבל אילות שבדרום הכוללת אחד עשר קיבוצים שיתופיים ומתחדשים וישוב קהילתי אחד, והערבה התיכונה בצפון הכוללת חמישה מושבים חקלאיים ושני ישובים קהילתיים. במסע נטייל רק במועצה האזורית ערבה התיכונה, ששטחה מיליון וחצי דונם (יותר מפי 4 ממ.א. עמק יזרעאל ופי 11 מעמק חפר), שיותר ממחציתם שמורות טבע.
 - כמות המשקעים הממוצעת בערבה היא 60 מ"מ. תשובה: לא נכון. כמות המשקעים השנתית הממוצעת היא 30 מ"מ.
 - 60% מיצוא ה**ירקות** הטריים מישראל מגיע מן הערבה התיכונה. תשובה: נכון. למרות נתוני הפתיחה הקשים חלק גדול מתושבי האזור עוסקים בעיקר בחקלאות של ירקות ופרחים לייצוא וכן תיירות מדברית וכפרית.
 - איך נקרא היישוב הכי פחות מאוכלס בארץ (שבמקרה ממוקם בערבה התיכונה)? תשובה: עיר אובות. חיים בו 6 נפשות.
3. כדור השאלות: נעמוד במעגל, במרכז המעגל עומד אחד המשתתפים עם כדור בידו ויתר המשתתפים עומדים עם הידיים מאחורי גבם. המטרה של האוחז בכדור העומד במרכז המעגל: לבלבל את המשתתף שעומד מולו ולגרום לו להושיט את ידיו לתפיסת את הכדור אבל לא להצליח לתפוס אותו. האוחז בכדור ימסור את הכדור לאחד המשתתפים או לחלופין יבלבל אותו בתנועת זריקה (ללא זריקה). במידה והכדור נזרק אך לא נתפס או שהכדור לא נזרק אך המשתתף הושיט את ידיו לפנים, עליו לענות על שאלה שיציג לו המנחה ולאחר מכן להתחלף עם העומד במרכז המעגל וכך הלאה עד תום השאלות.
- שאלות אפשריות:
- ספר לנו 3 עובדות על הערבה התיכונה....
 - הדבר שאני מצפה לו במסע הוא...
 - הדבר שאני לא ממש מצפה לו במסע...
 - רכיבה על אופניים או הליכה בנעליים?
 - האתגר שלנו כקבוצה הוא....
 - בשנה הבאה אני...
 - הדבר הכי טוב בקבוצה שלנו...
 - מדבר או מעיין?
 - חטיף מלוח או ציפור מתוק?
 - איזה מורה הייתי מביא לטיול?
 - איפה הייתי ב-4.4.23 ואיפה אהיה ב-4.4.25?
- הערה למדריך: מומלץ להתאים את השאלות לאופי הקבוצה הספציפית.
4. סיכום: נאמר שהמסע הוא הזדמנות עבורנו לקיים בירור אישי וקבוצתי, להתחבר למדבר ולשטח ולחוות חוויה מגבשת יחד כקבוצה. המידה בה המסע יהיה משמעותי, מעניין וחוויתי תלויה בכל אחד ואחת מאיתנו.
- נסיים בסבב בו כל משתתף אומר דבר אחד שהוא מאחל לקבוצה שלנו למסע.

פעילות מס' 2: "איך התגלגלנו לכאן?"

מערך פעילות

משך פעילות: שעה

עזרים: כרטיסיות

רציונל

אנחנו מגיעים למסע י"ב השנה בתקופה מורכבת וקשה עבורנו כאזרחים ועבור מדינת ישראל כולה. בערב האשון של המסע נבקש להתייחס למה שעבר עלינו בתקופה זו, איך הגענו לכאן כיחידים וכקבוצה ונתחיל לגעת בשאלה: מהו המקום שלנו, כאזרחים צעירים, בהקשר של המצב היום במדינה?

מטרות

- התייחסות למצב במדינה ואיפה זה פוגש אותנו כיחידים וכקבוצה.
- תחילת העיסוק בשאלת האחריות והמקום שלנו כאזרחים במדינה בעת הזו.

מהלך

1. פתיחה: נשב במעגל. נשאל איך הרגשתם במהלך היום? (לתת שניה לדברים לצוף ולהמשיך) נאמר שעברנו, ואנחנו עדיין בעיצומה, של תקופה קשה, מורכבת וכואבת עבורנו כאזרחים ועבור המדינה כולה. המסע מהווה קצת הפוגה והזדמנות לשמוע קולות אחרים ולהתרחק ולהשקיף על היומיום שלנו מזווית קצת אחרת. בחלק זה של היום נבקש לגעת קצת במה שעבר עלינו, איפה אנחנו נמצאים כרגע ומה המקום שלנו בעת הזו.

2. משחק "נכון/ לא נכון": נקבע שצד אחד הוא "נכון" והצד השני הוא "לא נכון". כעת נאמר היגד ונבקש מהמשתתפים לעמוד באחד מהצדדים לפי בחירתם. לאחר כל היגד נבחר משתתפים מכל צד ונשאל אותם שאלות הרחבה והעמקה.

היגדים: (הערה למדריך: מומלץ להתאים/ להוסיף היגדים לפי הקבוצה הספציפית).

- "ה-7 באוקטובר שינה את איך שאני רואה את המדינה שלנו"

- "הקיבוץ/היישוב שלי הושפע מה-8.10"

- "אני כועס על המדינה/הצבא/הממשלה"

- "אנשים מסביבי נחמדים יותר בגלל המצב"

- "המצב של החברה הישראלית טוב יותר עכשיו"

- "אף-אחד לא סופר את הנוער במדינה"

- "חשוב לי להשפיע על החברה הישראלית"

- "אני רואה את עצמי ממשיך לחיות בארץ כאדם מבוגר"

- "חשוב לי לעשות תפקיד משמעותי בשנה הבאה"

- "השתתפתי בהפגנה/ עצרת בזמן האחרון"

- "יש לנו תפקיד מרכזי בהשפעה על המצב במדינה".
 - "השירות הצבאי מפחיד אותי יותר"
 - "חשוב לי להיות קרבי/ת"
- שאלות להרחבה: מדוע אתה חושב כך?/ האם זאת סיבה שמשפיעה על הבחירה מה לעשות בשנה הבאה? מה הסיבות הנוספות?/ האם זה משנה מה אנחנו בוחרים? /האם הגורמים שמשפיעים על ההחלטות שלנו יהיו רלוונטיים גם בהמשך? האם היחס של הקבוצה/שכבה משפיע גם עליי? הם ההורים שלי היו מעדיפים שאבחר אחרת? וכו'.
- מומלץ גם לשתף את שאר המשתתפים בדיון.
3. שיח בקבוצות: נחלק את החניכים לקבוצות קטנות וניתן לכל קבוצה כרטיסיית שאלות המתייחסות למה שעבר עליהם מאז ה-7/10.
- מה עשיתי מה- 7.10 (לבד ו/או עם משפחה/ חברים) ?
 - האם היה סיפור/ מקרה שעודד אותי לפעול? מה הוא היה?
 - מה לא עשיתי עדיין והייתי רוצה לעשות בהקשר זה?
 - האם שילמתי מחיר על מה שעשיתי? (או על מה לא עשיתי)?
 - מה נותן לי כוח/תקווה בזמן הזה?
4. שיתוף וסיכום: נחזור למעגל הגדול, נבקש ממי שמעוניין בכך לשתף במה שנאמר בקבוצתו. לאחר מכן נאמר שבמצבים קשים אנשים נוטים להתגייס. תחושת השותפות נותנת לנו כוח, ואת זה ניתן לראות גם במסע הזה (זה המקום גם לשתף בסיפור אישי/דילמה שהייתה לכם/ציפייה מהחניכים במסע וכו'). לסיום עוברים על מה הולך לקרות בהמשך הערב ועל הלוי"ז של מחר.

פעילות מס' 3 - "להיות אדם פירושו לקבל אחריות" (מתוך: הנסיך הקטן)

מערך פעילות

משך פעילות: שעה

עזרים: טקסט

רציונל

החברה הישראלית נמצאת באחת התקופות הקשות בתולדותיה, כאשר האירועים המתרחשים היום יעצבו את דמותה ועתידה של המדינה בשנים הבאות. במפגש זה נבקש לעסוק בנעשה היום במדינה מתוך תפיסה הרואה את החניכים כצעירים, העתידים לבצע תפקידים משמעותיים בשנה הבאה, ומתוך רצון לעודד אותם להיות פעילים, מעורבים, ומובילים בחברה שלנו. כמו כן, נבחן את שאלת האחריות, בהקשר לעת הזו, וכיצד היא פוגשת את אותם בחיי היום-יום שלהם.

מטרות

- חיבור בין המושג אחריות לבין חייהם של החניכים.
- עידוד החניכים להיות אקטיביים ומעורבים בנעשה היום במדינה.

מהלך

5. **פתיחה:** נשב במעגל. נאמר שהחברה הישראלית נמצאת באחת התקופות הקשות בתולדותיה, כאשר האירועים המתרחשים היום יעצבו את דמותה ועתידה של המדינה בשנים הבאות. בהקשר זה נבקש לעסוק בשאלת האחריות שלנו בעת הזו.

6. **אחריות:** נשאל את המשתתפים: מהי אחריות לדעתכם?
לאחר מכן נסביר, במילים שלנו, את ההגדרה של המושג אחריות: **"ערך מוסרי, שמשמעותו היא שהאדם בהיותו בוגר, נושא בתוצאות של מעשיו ופעולותיו שלו כלפי עצמו וכלפי חברתו וסביבתו, אם הוא בחר בהם מרצונו החופשי. כמו כן, אחריות טמונה בכל תפקיד שאדם לוקח על עצמו, ונותן דין וחשבון על פעולותיו במסגרתו"**.

אפשרות להרחבה: ויקטור פראנקל (רופא, פסיכיאטר יהודי- אוסטרי. ייסד את הלוגותרפיה- זרם שלישי בתורת הפסיכולוגיה) ראה **בקבלת עול האחריות את מהות הקיום של האדם ואמר: "אין תשובה לחיים אלא בקבלת עול אחריות"**.

פראנקל מבדיל בין שתי צורות של אחריות: האחת שנכפית, או מוטלת עלינו מבחוץ, מכוח חיצוני, והשנייה, אחריות פנימית, שנלקחת באופן חופשי על ידינו.

באחריות פנימית או מקבלים את הדרישות המופנות אלינו כיוון שכך החלטנו באופן חופשי, ולא משום שזו דרישה של סמכות מסוימת. עלינו לשאול את עצמנו למה ועבור מי אנו רואים את עצמנו אחראיים, מוכנים לשאת בנטל, מוכנים להביא קורבן. **קבלת אחריות כזאת מייצגת את תכלית קיומנו.**

סבב שיתוף: נשאל את החניכים: האם אתם יכולים לחשוב על אחריות חיצונית שיש לכם בחיכם (כלומר, אחריות שמוטלת עליכם מבחוץ) ואחריות פנימית (שבחרתם לקחת על עצמכם)? האם אכן יש הבדל ביניהן (בתחושת המחויבות/ המשמעות וכו')?

7. **קטע קריאה:** כעת נקרא יחד קטע קצר מתוך נאומו של יצחק רבין ז"ל בקונגרס האמריקני, 1994:

"לעולם לא ייתם הוויכוח: מי מעצב את פני ההיסטוריה: המנהיגים – או הנסיבות?" הנה תשובתי לכם: אנחנו כולנו מעצבים את פני ההיסטוריה.

אנחנו – העם: אנחנו – החקלאי ההולך אחרי המחרשה, המורה בבית הספר, הרופא המציל חיים, המדען מול המחשב, פועל החרושת מול המכונה, פועל הבניין על הפיגום, אנחנו – האמא המלווה בדמעות את בנה ביום גיוסו לצבא: אנחנו האב הדואג והחרד בלילות לשלום ילדיו; אנחנו- יהודים וערבים... **אנחנו – העם – אנחנו מעצבים את פני ההיסטוריה;** ואנחנו המנהיגים, שומעים את הקולות, מזהים את רחשי הלב של מאות – האלפים והמיליונים ומתרגמים אותם למציאות..."

לאחר מכן נשאל אתה השאלות הבאות:

- למה לדעתכם בחרנו להביא לכם את טקסט זה? כיצד הוא מתחבר למצב היום?
 - אם הייתם צריכים לבחור מי "מסמל" אתכם בטקסט, את מי הייתם בוחרים? (החקלאי/ המורה/ הרופא/ המדען/ הפועל החורשת/ פועל הבניין) מדוע?
 - רבין אמר: "ואנחנו המנהיגים, שומעים את הקולות, מזהים את רחשי הלב של מאות – האלפים והמיליונים ומתרגמים אותם למציאות"- כיצד שורה זו מתחברת למצב היום במדינה?
 - מה אפשר ללמוד מהנאום על הכוח שלנו כאזרחים/ האחריות שלנו על המדינה (בעיקר בעת הזו)?
8. **סיכום:** החברה הישראלית נמצאת באחת התקופות הקשות בתולדותיה, כאשר האירועים המתרחשים היום יעצבו את דמותה ועתידה של המדינה בשנים הבאות. התקווה שלנו היא שאתם, כצעירים העומדים להיות בתפקידים משמעותיים בשנה הבאה, תבחרו לקחת אחריות על החברה שלנו, להיות פעילים, מעורבים ולהוביל אותה לעתיד טוב יותר.
- לסיום נערוך סבב בו כל חניך דבר אחד שהוא לקח מהמפגש היום.

פעילות לערב שישי: קבלת שבת מחברת

משך זמן: שעה

רציונל

בערב יום שישי נקיים קבלת שבת חגיגית יחד עם קבוצה נוספת. בקבלת שבת נחבר טקס, שירים, קטעי קריאה ושיח שייצרו יחד ערב חוויתי, מהנה ומגבש עבור המשתתפים. כמו כן, מפגש זה מהווה הזדמנות עבורנו ליצירת חיבור והיכרות בין הקבוצות המשתתפות במסע.

מהלך

1. פתיחה: נאמר שאת קבלת השבת הזו אנחנו מקיימים יחד עם _____. על מנת שנוכל ליהנות יחד מהערב נרצה להתחיל בפעילות היכרות ולאחר מכן נקיים טקס קבלת שבת ישראלי.
2. ספיד דייט: נושיב את המשתתפים במעגל פנימי (עם הפנים כלפי חוץ) ומעגל חיצוני (פונים כלפי פנים) לפי קבוצות השייכות (אם יש קבוצה אחת יותר גדולה מעבירים ומאזנים את המעגלים). שואלים שאלה ונותנים דקה וחצי -2 דקות לזוג לדבר עליה. זוג = אחד ממעגל פנימי והשני מהמעגל החיצוני שמולו. לאחר תום הזמן המעגל החיצוני זו ימינה כך שהזוגות מתחלפים, שואלים שאלה נוספת וכך הלאה. שאלות: (מומלץ להתאים את השאלות לקבוצות הספציפיות): האוכל האהוב עליי בארוחת שישי, מה החוויה שלי עד עכשיו במסע, מה אני הולך לעשות בשנה הבאה, מה עשיתי בסופ"ש האחרון, דבר שאני מחכה לו במסע, מסורת קבלת שבת שאני זוכר מהישוב שלי, הטיול הכי שווה שעשיתי, מנהג של המשפחה שלי בסופ"ש, חלום שיש לי, הדבר האהוב עליי בסופ"ש ועוד.
3. טקס קבלת שבת: נפתח את טקס קבלת השבת בתפילה לשלום החטופים וחזרתם (הרב אייל ישפה):

"נושאים אנו תפלה
כמיהה ובקשה
שישובו וקירנו לגבולם,
שלא תפל שערה משערות ראשם
שנחזר ונתאחד עם כלם.
מנחלים אנו להחלמת הפצועים בגופם ובנפשם,
משועים לשלומם ומצפים לבואם של כל השבויים, החטופים והנעדרים.
נפלל שלא יחסד כל מאמץ ולא יגרע חלקם.
שישובו במהרה לקהל ישראל, לבתיהם ואל וקיריהם".

לאחר מכן נתחיל את טקס קבלת השבת (מצורף לינק לחוברת "קבלת שבת" ממנה ניתן לבחור שירים, טקסטים וכו').

מכאן לאן - סיכום המסע ומחשבות על השלב הבא..

סיכום המסע

משך זמן: כחצי שעה

עזרים: אין

רציונל

במשבצת זו, הסוגרת את המסע, נעבד יחד את המפגשים בנושא השנה הבאה בהם השתתפנו. כמו כן, נרצה לסכם את חווית המשתתפים במסע ומה הם לקחו ממנו להמשך.

מטרות:

- הצפת שאלות ומחשבות לגבי השנה הבאה
- סיכום חווית המשתתפים במסע ומה לקחו ממנו להמשך.

מהלך:

1. פתיחה: נאמר שסיום בית ספר - זה עוד רגע כאן, סיום שלב משמעותי בחיים וכל אחד ממשיך בדרכו לשלב הבא, מי לצבא, מי לשנת שרות, מכינה או שרות לאומי. עכשיו חזרתם כ"א משיחה אחרת - איך אתם מרגישים ביחס לשנה הבאה? מה אתם חושבים - האם זו הבחירה הנכונה בשבילכם? האם השיחה הציפה בכם חששות חדשים?
2. סיכום החוויה הקבוצתית:
נאמר שהמסע היווה הזדמנות עבורנו לחוות אותנו כקבוצה. נשאל- מה הייתה החוויה הקבוצתית שלכם במסע? האם היה דבר שהפתיע אתכם? האם היה דבר שידעתם שיקרה ואכן קרה? האם בתור קבוצה אנחנו יוצאים שונים מאיך שהגענו? באיזה מובן?
3. סיכום החוויה האישית: לסיום נבקש מכל משתתף לומר מחשבה חדשה שעברה לו בראש/תובנה שחלחלה בשלושה ימים האחרונים/משהו שהוא לוקח אתו מהמסע.